
Avaluació de les intervencions de lleure saludable i formació de joves

---

© 2023 Agència de Salut Pública de Barcelona

Tots els drets reservats. No es permet la reproducció total ni parcial de las imatges o textos d'aquesta publicació sense prèvia autorització.

<https://www.aspb.cat/>

Aquesta publicació està sota una llicència

Creative Commons Reconeixement – No Comercial – No Derivades (BY-NC-ND)

<https://creativecommons.org/>

Avaluació de les intervencions de lleure saludable i formació de joves

Responsables de l'Informe

Sílvia Brugueras (ASPB, IIB Sant Pau) i Mª José López (ASPB, CIBERESP, IIB Sant Pau)

Col·laboradores

Xavier Continente (ASPB, CIBERESP, IIB Sant Pau), Ferran Daban (ASPB), Lucía Artazcoz (ASPB, CIBERESP)

Agraïments

A totes les persones participants i professionals implicades en aquestes intervencions

Cita recomanada

Brugueras S, Continente X, Daban F, Artazcoz L, López MJ. Avaluació de les intervencions de lleure saludable i formació de joves. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona; 2023.

Índex

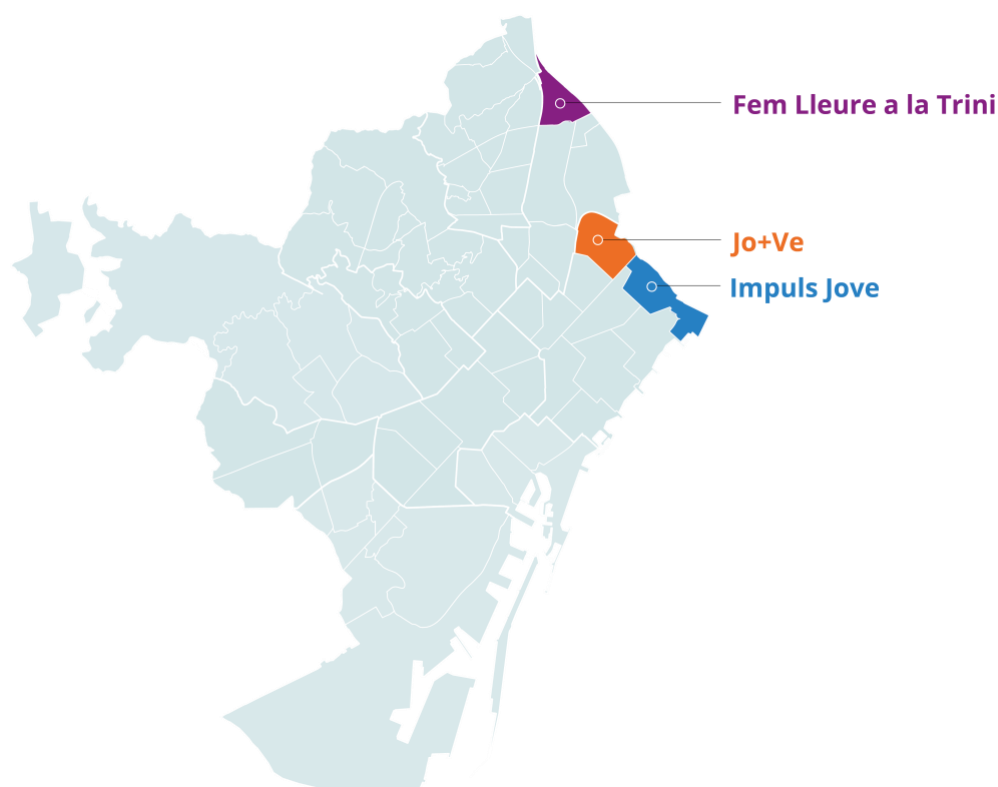
En què consisteix la intervenció?	5
Què es vol avaluar?	6
Com s'ha avaluat?	7
Quins són els resultats de l'avaluació?	10
Aspectes de millora	19
Conclusions	20

En què consisteix la intervenció?

Fem Lleure a la Trini, Jo+Ve i Impuls Jove són intervencions comunitàries que promociónen el lleure saludable, la inserció laboral i la salut a les persones joves dels barris de Trinitat Vella, la Verneda i la Pau i el Besòs i el Maresme. Són intervencions finançades per l'Agència de Salut Pública de Barcelona que es divideixen en tres fases:

En la primera fase es realitza la captació de joves mitjançant activitats de lleure i esport; en la segona fase es fan les formacions de joves en dinamització d'activitats de lleure, activitats esportives i de menjador; i finalment, hi ha una tercera fase d'experiències pre-laborals remunerades on els i les joves formades dissenyen i implementen activitats per a altres joves del barri. Aquesta intervenció forma part del Pla de Salut Mental 2016-2022 de l'Ajuntament de Barcelona, que ha estat avaluat per l'Agència de Salut Pública de Barcelona.

Què es vol avaluar?

L'objectiu general d'aquesta avaluació és estimar els efectes de les intervencions Fem Lleure a la Trini, Jo+Ve i Impuls Jove en les persones joves que hi han participat.

Els objectius específics són:

1	Explorar la valoració de les intervencions entre els i les participants	
2	Estimar els efectes de les intervencions en els aprenentatges i les habilitats	
3	Estimar els efectes de les intervencions en les relacions socials	
4	Estimar els efectes de les intervencions en els hàbits i conductes	
5	Estimar els efectes de les intervencions en el benestar i la salut	
6	Estimar els efectes de les intervencions en la inserció laboral	
7	Explorar l'impacte de la pandèmia en el funcionament de les intervencions	

Com s'ha avaluat?

Disseny de l'avaluació

Estudi d'avaluació no experimental pre-post amb mètodes mixtes.

Població d'estudi

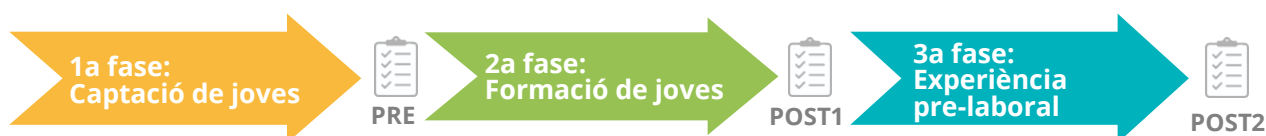
La població d'estudi són les persones joves que han participat en les diferents fases de les intervencions a Barcelona entre els anys 2017 i 2021 i els i les educadores del programa.

Tècniques de recollida de dades

METODOLOGIA QUANTITATIVA

- Es va administrar un qüestionari als i les joves participants a la intervenció entre 2017 i 2020 en tres moments: abans d'iniciar la formació (pre), un cop finalitzada la formació (post1) i un cop finalitzada l'experiència pre-laboral (post2).

METODOLOGIA QUALITATIVA

- Es van realitzar entrevistes individuals i grupals als i les joves participants i a educadors i educadores de les tres intervencions. L'avaluació es va realitzar entre novembre i desembre del 2021 amb persones participants a les intervencions entre 2019 i 2021.

Aspectes tractats

METODOLOGIA QUANTITATIVA

- El qüestionari recull informació sobre variables sociodemogràfiques de les persones participants (edat, sexe, barri i país de naixement), satisfacció amb la intervenció i preguntes relatives a diferents indicadors de salut i els seus determinants:

Aprenentatges
Habilitats

Xarxa social

Consum de
substàncies

Salut auto-
percebuda

Benestar
emocional

Autoestima

Situació
ocupacional

METODOLOGIA QUALITATIVA

- A través de les entrevistes i seguint un guió semiestructurat es va obtenir informació sobre:

Opinió general
sobre les
intervencions

Valoració de
diferents aspectes
de la
implementació

Efectes de les
intervencions

Efecte de la
pandèmia
(si aplicava)

Com s'ha analitzat

METODOLOGIA QUANTITATIVA

- Pel que fa a les dades obtingudes dels qüestionaris s'ha realitzat una anàlisi descriptiva univariada i una anàlisi bivariada. A nivell bivariat s'han fet proves per dades aparellades per comparar les dades pre-post1 i pre-post2 (test t-student, prova de Wilcoxon, prova χ^2 de Mc Nemar i prova de Stuart-Maxwell).

METODOLOGIA QUALITATIVA

- Les entrevistes individuals i grupals van ser gravades en àudio, previ consentiment informat de les persones participants, transcrites íntegrament i anonimitzades. Les dades de les entrevistes s'han tractat des d'una perspectiva fenomenològica i s'ha realitzat una anàlisi temàtica del contingut.

Quins són els resultats de l'avaluació?

Característiques de la mostra

METODOLOGIA QUANTITATIVA

- Durant el període 2017-2020 van respondre el qüestionari d'avaluació 252 joves participants. La mediana d'edat dels i les joves era de 18 anys, sent un 61,5% de les participants dones. La majoria dels i les joves eren nascudes a Espanya (71,4%). De fora d'Espanya, les procedències més freqüents eren Marroc, República Dominicana, Equador, Bolívia, Pakistan i Colòmbia.

62% DONES

(mediana edat 18 anys)

71% nascudes a Espanya

- De les 252 joves que van respondre el qüestionari PRE (a l'inici del programa), 142 van respondre el qüestionari el POST1 (al final de la fase de formacions) i 81 el qüestionari POST2 (després de les experiències prelaborals).

METODOLOGIA QUALITATIVA:

- En total es van realitzar 4 entrevistes individuals i 8 entrevistes grupals a 27 persones de les tres intervencions. D'aquestes 27 persones, 5 eren de perfil educador i 22 de joves participants. 15 eren de la intervenció "Impuls Jove", 6 del "Jo+Ve" i les 6 restants del "Fem Lleure a la Trini". El 63% de les persones entrevistades eren dones. Respecte a les persones participants del programa, 14 foren dones i la mitjana d'edat de 18,6 anys (rang: 16-27).

4

Entrevistes individuals

8

Entrevistes grupals

63% DONES

Valoració dels elements del programa

- Al finalitzar les experiències pre-laborals, la **satisfacció global** amb el programa va ser de 8,9 sobre 10. El 100% dels i les joves que van finalitzar el programa, el recomanarien a un amic o amiga.

"Es una gran oportunidad para el futuro. Yo creo que es un regalo que nos han dado, gratuito, las prácticas."

"Sí, es una oportunidad para los jóvenes profesionalmente, la cual no se encuentra frecuentemente hoy en día, y no se le da esa importancia a los jóvenes para que se empiecen a formar profesionalmente."

Es valoren molt positivament

- La **formació** es considera molt pràctica i útil, promocionant el bon ambient mitjançant dinàmiques i l'atenció a la cohesió grupal.
- Les **persones educadores** mantenen l'equilibri entre la serietat de l'adult i la proximitat als joves.
- Generen **confiança** i es transformen en referents.
- El **grup** és un altre dels components fonamentals del programa. Mitjançant les dinàmiques dirigides i les experiències compartides, es fomenta una cohesió que ajuda a la integració i la companyia.
- L'**experiència laboral** es valora positivament, tant durant les pràctiques de la formació com durant les experiències pre-laborals. Es valora especialment el títol i l'experiència com a elements que facilitaran la integració laboral.
- Les **idees associades** al programa tenen a veure amb l'**oportunitat**, la **inserció laboral**, la **gratuitat** de les formacions i en menor mesura amb el tema de **retribució** com un extra afegit. El programa s'associa a quelcom **divertit** que ajuda a **conèixer a altres persones** i a implicar-se en el **barri**.

"O sea, ella transmitía muy buena energía y era como una referente, también, que teníamos. En plan, también se preocupaba por nuestra vida, ¿sabes? En plan, ¿os va bien el cole? Y era como... O sea, llegó a tener nuestra confianza. O sea, éramos un equipo, ¿sabes? Si uno estaba mal, todos estábamos mal."

"A mí lo que me parecía muy interesante y muy guay era el tema de eso, de que aprendías y no era tanta teoría, era mucha más práctica."

Canvis en els aprenentatges i les habilitats

- Al finalitzar les formacions va augmentar significativament el percentatge de persones participants que declarava una elevada **perseverança** (de 77,9% a 87,9%) i una elevada **resistència a la frustració** (de 56,4% a 64,3%).

Augmenta la perseverança i la resistència a la frustració

"Sí, yo a niveles prácticos aprendí bastantes juegos. Quiero decir, que luego son recursos. Mi banco de recursos para el Lleure fueron bastante interesantes."

"A mí me ha ayudado un montón, porque antes yo era muy cerrada, era muy vergonzosa. Ahora ya me he soltado."

- Adquireixen **coneixements pragmàtics** relacionats amb el lleure i la pedagogia que després podran aplicar a la feina.
- També hi ha aprenentatges relacionats amb les **habilitats socials**. El programa ajuda a la sociabilitat, treballant la confiança en un mateix i en el grup.
- Un altre nivell d'aprenentatge és el que afecta directament al **desenvolupament personal**. El programa provoca la reflexió, ajudant a definir l'orientació personal i provocant canvis relacionats amb la maduresa i el desenvolupament de la confiança, la seguretat personal, el desenvolupament de consciència social i esperit crític.

"Y luego aprendí, en todo el proceso, pues claro, el crecimiento personal mío fue... pues no sé cómo sería, tampoco lo podría evaluar. Pero claro que hubo."

"He podido crecer como persona y como monitora, y conocer cosas de mí que no conocía."

Canvis en les relacions socials

- Al finalitzar les experiències pre-laboral va augmentar significativament el percentatge de joves que **confia en els seus amics i amigues** (de 66,3% a 77,5%).

Augmenta la confiança en els amics i amigues

"Ahora tengo gente que la conozco del barrio, pero porque hemos hecho un curso juntos."

"A lo mejor, si no fuese por Impuls, ni siquiera nos conoceríamos, y vamos al mismo instituto. Entonces, es como que algo nos une, ¿sabes?"

- S'amplia la **xarxa de relacions socials** que a més està nodrida de contactes significatius, persones en la que poden dipositar **confiança** i a qui donen valor.
- El grup aporta **seguretat** a les persones participants i fa que no es sentin soles.

Canvis en les conductes

- Al finalitzar les experiències pre-laborals va augmentar el percentatge de joves que havia **fumat i consumit alcohol** els darrers 30 dies (de 20% a 30% i de 41,8% a 53,2%).

Les dades quantitatives mostren un increment en el consum de tabac i alcohol, mentre que les qualitatives apunten a que els joves creuen que la intervenció no afecta al consum o podria inclús afavorir una reducció d'aquest

"A nivel de drogas, no te podría asegurar porque el nivel de consumo, cada uno en privado hace lo que quiere."

"Y CIATE, pues me volvió a dar ganas de hacer deporte y todo eso. Como que estuve más feliz, podría ser dicho."

"Claro, y estás aquí. Esas horas son horas que te ahorras, supongo, en fumarte un piti, ¿sabes lo que te digo?"

- Quan preguntem sobre el consum en els grups de discussió sembla que no hi ha un impacte clar en el canvi d'hàbits de **consum de substàncies** (alcohol, tabac, cànnabis). Quan se'ls pregunta directament sobre l'impacte del programa en el consum de tabac i d'alcohol les respostes són divergents i no concloents. Per una banda, es diu que la intervenció no afecta de cap manera, ja que aquests temes no es tracten explícitament a la intervenció, i per altra que mentre s'està present a la intervenció no es pot consumir i, per tant, disminueix el temps de consum potencial. També hi ha qui interpreta que pel fet de tenir unes responsabilitats d'implicació i participació pot haver-hi gent que reflexioni i redueixi el consum. En aquest sentit, l'augment observat a les dades quantitatives es podria deure a un augment de socialització derivat de la participació al programa. Així mateix, l'augment de l'edat entre el pre i el post, i el fet de que quedessin al programa aquells que menys consumien a l'inici podria haver influenciat el resultat quantitatiu.
- El programa sembla estimular la promoció de l'**activitat física**, particularment mitjançant l'esport.

Canvis en la salut i benestar

- Al finalitzar les formacions va augmentar la puntuació mitjana de l'indicador de **benestar emocional** entre les persones participants (de 63,7/100 a 66,5/100).
- Al llarg de tot el programa, un elevat percentatge de les persones participants considera que tenia bona **salut** (aprox. 80%) i que tenia una **autoestima** alta (aprox. 80%).

Millora el benestar emocional entre les i els joves participants

"Salud más psicológica en verano, ya que al estar haciendo cosas, no estar en mi casa encerrados, pues ayuda."

"Y claro, al final creas un vínculo con la gente y con las monitoras. Entonces, te hace sentir un poco bien, sentir que tienes algo ahí, que no haces siempre lo mismo, no sé."

- La participació al programa millora l'**estat anímic** de les persones participants. Té a veure amb els processos grupals i de desenvolupament personal però també amb l'enfocament de cura i atenció personal que es transmet al propi grup.
- La millora de la **salut i el benestar** s'explica també mitjançant la millora de la confiança i la sociabilitat de les persones participants.

"A ver, la confianza en uno mismo es como el papel, se puede romper, ¿sabes? No siempre estás confiado. Pero sí que es verdad que depende de tu estado de ánimo y de tus cosas, ¿sabes? Tú puedes tener mil cosas detrás de esto, pero tienes que evadirte un poco. Y te ayuda.. En un cierto punto decía, bueno, pues es un sitio en el cual me excluyo de la sociedad y me meto en un sitio en el cual puedo estar, y luego, pues vuelvo."

Canvis en la situació laboral

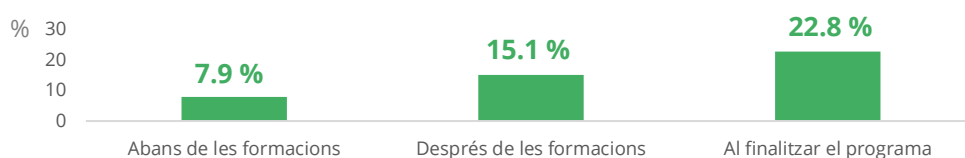
- Al finalitzar les formacions i les experiències pre-laborals va augmentar el percentatge de **joves que treballaven** (7,9% vs 15,1% vs 22,8%).

Augmenta el percentatge de joves que treballen

Percentatge de joves que treballen

"Pues a mí me ofrecieron trabajo por tener CIATE."

"Y bueno, por ejemplo, yo estoy estudiando y a lo mejor el título no lo tengo hasta el año viene, pero yo ya tengo el título de monitora. Y mira, puedo aprovechar, puedo trabajar, puedo trabajar en los veranos, ¿sabes?"

"Y claro, tienes más cosas, más experiencias. Pues... cuantas más experiencias, mejor el currículum y mejor el trabajo."

- Les persones participants valoren que el programa els resultarà útil per accedir al mercat laboral del lleure, sobretot pel **títol** i **l'experiència** per a incloure al currículum.
- Entre les persones participants que havien finalitzat les tres fases, hi ha alguns casos **d'inserció laboral** al món del lleure.

Impacte de la pandèmia

"Había seguimiento personal de cada uno... Nos preguntaban. Oye, mira, tal. Y si necesitábamos algo..."

- A l'inici de la pandèmia COVID-19, les tres intervencions varen saber reaccionar ràpidament i reorientar-se per a **l'acompanyament de les persones** participants mitjançant contactes grupals i seguiment individualitzat amb videotrucades.
- Va ser un **treball difícil** que va causar impotència i patiment a les persones que treballaven al programa, perquè se sentien limitades per actuar. En canvi les persones participants es varen sentir **agraïdes i acompanyades**.

"La verdad que en la cuarentena no te aburrías. Era muy guay porque nos veíamos las caras."

"También era un poco para desahogarnos, porque todo el mundo en casa estaba agobiado, al fin y al cabo. Entonces, pues al menos ellos, como que nos daban recursos, yo qué sé, hacer otras cosas..."

Aspectes de millora

A continuació, es presenten els principals aspectes de millora proposats per professionals i joves:

Incorporar l'orientació d'atenció integral a la persona a totes les intervencions.	
Reforçar la perspectiva de treball comunitari, intersectorial i en xarxa.	
Evitar que les intervencions derivin en la creació d'espais només per formar i entretenir joves, com ja fan altres tipus de recursos i programes.	
Vetllar perquè els i les educadores tinguin suficient temps per preparar i desenvolupar les intervencions.	
Augmentar la varietat de les ofertes formatives.	

Conclusions

Les intervencions estan molt ben valorades per les persones participants.

Augmenta significativament la perseverança i la resistència a la frustració.

Augmenta significativament el percentatge de joves que confien en els seus amics i amigues.

Respecte al consum de tabac i alcohol hi ha divergències entre les dades quantitatives i les qualitatives, sense arribar a resultats concloents.

Augmenta significativament el benestar emocional en els i les joves participants.

Augmenta significativament el percentatge de joves que treballen.

Els i les joves creuen que el programa facilita l'accés al mercat laboral, especialment per l'obtenció d'un títol i l'experiència pre-laboral.

Durant la pandèmia, es va realitzar un acompanyament dels joves participants. Tot i que va ser difícil per les educadores, els i les joves es varen sentir agraïdes i acompanyades.

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

Connectem
f t o in

www.aspb.cat